

Koncert porozumenia 2009 – text pre moderátorov

- *A két énekkel elfoglalja helyét a pódiumon*
- *Suchoň: Aká si mi krásna – közös produkció, utána a két énekkel a pódiumon marad*
- Počuli sme hymnickú zborovú skladbu Eugena Suchoňa „Aká si mi krásna“ v podaní Miešaného zboru Prešovskej univerzity Nostro Canto a Speváckeho zboru Zoltána Kodálya z Debrecenu pod vedením Tatiany Kanišákovej. Milé dámy, vážení páni, vítam vás na druhom Koncerte porozumenia z príležitosti medzinárodného Sviatku hudby tu v Lelese, v starodávnom sídle premonštrátov. Je pre nás cťou, že nad koncertom prevzal záštitu pán Ján Figel', člen Európskej komisie zodpovedný za vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež. A teraz mi dovoľte, aby som odovzdal slovo Tomášovi Horkayovi, ideovému autorovi a organizátorovi koncertu.

Eugen Suchoň „Aká si mi krásna“ (ami maďarul azt jelenti: „Mily szép vagy nekem“) himnikus kórusművét hallottuk a az Eperjesi Egyetem Nostro Canto Vegyeskara és a Debreceni Kodály Kórus előadásában, Tatiana Kanišáková vezényletével. Hölgyeim és uraim, köszöntöm önöket a zene nemzetközi ünnepén megrendezett második Összefogás Hangversenyen itt Leleszen, a premontreiek egyik történelmi székhelyén. Megtiszteltetés számunkra, hogy a koncert védnökségét újból elvállalta Ján Figel', az Európai Bizottság oktatásügyért, szakképzésért, művelődésért és ifjúságért felelős tagja. Most pedig engedjék meg, hogy átadjam a szót Horkay Tamásnak, a hangverseny értelmi szerzőjének és szervezőjének.

- *Beszéd Horkay Tamás, szlovákul, magyarul – két énekkel változatlanul a pódiumon*
- *A DKK levonul, zenészeknek székek és kottaállványok a pódiumra kerülnek*
- Spevácky zbor Nostro Canto pod vedením zbornajsterky Tatiany Kanišákovej funguje od roku 2001 v rámci Prešovskej univerzity a patrí k najlepším amatérskym zborom na Slovensku. V ich podaní si najprv vypočujeme **Credo** z Malej omše D dur od Ladislava Fodora, iba 25-ročného skladateľa z Košíc z roku 2007. Vzápätí zaznie moteto „**Eli! Eli!**“ od Györgya Deáka Bárdosa, brata Lajosa Bárdosa, ktoré autor skomponoval v roku 1933 na slová Ježiša Krista, trpiaceho na kríži - „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“

A Nostro Canto vegyeskar Tatiana Kanišáková karnagy vezetése alatt 2001-től működik az Eperjesi Egyetem részeként és Szlovákia legkiválóbb amatőr kórusai között tartjuk számon. Előadásukban először Ladislav Fodor, a mindössze 25 éves kassai zeneszerző **Crédóját** hallhatjuk annak Kis D-dúr miséjéből, 2007-ből. Utána Deák Bárdos György, Bárdos Lajos öccse „**Eli! Eli!**“ motettája hangzik el, amelyet a szerző 1933-ban a keresztfán szenvedő Krisztus szavaira ("Uram, uram, miért hagytál el engem?") komponált.

- *Nostro Canto énekel: Fodor, Deák Bárdos*
- Juraj Hatrík je významnou postavou strednej skladateľskej generácie na Slovensku a slovenskej hudobnej pedagogicky. "**Ad matrem**" je jednohlasný zbor s flautou a klavírom na text básne českého básnika Antona Heyduka z roku 2005, a autor ju venoval pamiatke svojej matky. Následne si vypočujeme zborový cyklus **Fiat lux** (v preklade Buď svetlo) od zrejme najznámejšieho košického skladateľa Norberta Bodnára. Táto skladba vznikla v roku 2003 a pozostáva z troch častí, v ktorých autor zhudobňuje protikladné latinské výroky. Bodnár od svojich prvých diel postupne dospel k poznaniu, že ak má jeho tvorba rezonovať u poslucháča a interpreta, musí byť pevne ukotvená v tradícii. Dielo Fiat lux túto

požiadavku splňa.

Juraj Hatrík a szlovák zeneszerzők középnemzedékének és a szlovákiai zenepedagógiának egyik meghatározó egyénisége. „**Ad matrem**“ című egyszólamú kórusművét Anton Heyduk cseh költő versére írta 2005-ben és édesanyja emlékének ajánlotta. Ezután Norbert Bodnár, talán legismertebb kassai komponista **Fiat lux (És lőn világosság)** háromrészes vegyeskari ciklusát hallhatjuk. A 2003-ban keletkezett mű ellentmondásos latin idézeteket zenésít meg. Bodnár fokozatosan tudatosította, hogy ha alkotásai pozitív visszhangra pályáznak az előadók és a hallgatók körében, annak előfeltétele a hagyomány tisztelete. A Fiat lux is erről tanúskodik.

- *Nostro Canto énekel: Hatrík, Bodnár*
- Na záver programu Miešaného zboru Nostro Canto zaznie **Magnificat** od Vladimíra Godára z roku 2003. Godár patrí k najhrávanejším a najznámejším slovenským skladateľom. Jeho hudba je zväčša pomalá, meditatívna a smutná, no vyžaruje svojskú krásu. Magnificat je zhudobnením textu z Evanjélia svätého Lukáša, ktorým Mária oznamuje počatie s Ježišom.

A Nostro Canto Vegyeskar műsorának végén Vladimír Godár 2003-ban írt **Magnificatja** csendül fel. Godár az egyik legismertebb és leggyakrabban játszott szlovákiai komponista. Zenéje többnyire lassú, elmélkedő és szomorú, ám sajátos szépséget sugároz magából. A Magnificat nem más, mint egy, a Lukács evangéliumában található szövegrészlet, amellyel Mária közli, hogy Jézussal várandós.

- *Zenészek elfoglalják a helyüket, elhangzik Godár*
- *Nostro Canto le, DKK fel, 2-3 perces technika szünet*
- A Debreceni Kodály Kórus Magyarország legkiválóbb professzionális kórusai közé tartozik, Berkesi Sándor pedig az egyik legkiválóbb, Liszt-díjas karnagy. Előadásukban hallgassuk meg először két kortárs jeles magyar szerző művét. Elsőként Orbán György **Cor mundum** című motettája csendül fel. Latin szövege az 51. bűnbánati zsoltár válogatott verseit jelenti és zeneileg egy imádságos neoromantikus darab. Utána Kocsár Miklós Kányádi Sándor versére szerzett „**Könyörgés tavasszal, 1957**“ című művét hallhatjuk, amely egy lírai visszaemlékezés az 56-os forradalmat követő tavasz megfestésére. Az Orbán-darab után és a Kocsár-darab előtt Kányádi Sándor versét adja elő Germán Éva.

Spevácky zbor Zoltána Kodálya z Debrecenu patrí k najlepším profesionálnym zborom a držiteľ Lisztovej ceny Sándor Berkesi k najväčším autoritám zborového dirigovania v Maďarsku. V ich interpretácii si najprv vypočujeme dve skladby ešte žijúcich, znamenitých maďarských autorov. Moteto **Cor mundum** od Györgya Orbána spracúva vybrané verše z 51., kajúceho žalmu a hudobne je to modlitebné neoromantické dielo. Potom zaznie kompozícia s názvom „**Prosenie na jar, 1957**“ od Miklósa Kocsára na báseň Sándora Kányádiho, ktorá je lyrickou spomienkou a vykreslením jari, nasledujúcej po maďarskej revolúcii v roku 1956. Medzi dvomi skladbami nám báseň Sándora Kányádiho prednesie Eva Germánová.

- *DKK énekel Orbán – Germán Éva szaval – DKK énekel Kocsár*
- Vass Lajos Magyar Lajos versére írta **Kőrösi Csoma Sándor emlékezete** című művét. A neves sepsiszentgyörgyi költő nagyszabású poémával emlékezik meg a nagy magyar Keletkutatóról és a zeneszerző ebből válogat. A kompozíció pillére a Kőrösi Csoma szanszkritmagyar szótárában található kézzel írt latin bejegyzés, melynek magyar fordítása: Anyagot

én adtam, az eszmét ismeritek, dicsőségünket, kérlek, keressétek. Ezután következik Gárdonyi Zoltán „**Isten a mi oltalmunk**“ című műve. A jeles Kodály tanítvány zeneszerző a magyar bibliai próza megzenésítésnek nagy mestere. A 46. zsoltár robusztus mondatai kelnek hangzó életre a darabban.

Lajos Vass napísal skladbu **Pamät' Csomu Sándora Kőrösiho** na verše básnika Lajosa Magyarihó. Významný sedmihradský básnik z mesta Sfantu Georghe nimi vzdáva hold veľkému maďarskému orientalistovi. Pilierom skladby je latinská poznámka v jeho sanskritsko-maďarskom slovníku, ktorá v preklade znamená: Dal som vám hmotu, ideu poznáte, hľadajte, prosím, našu slávu. Potom nasleduje kompozícia Zoltána Gárdonyiho s názvom „**Boh - útočisko a sila**“. Kodályov žiak Gárdonyi je veľkým majstrom zhudobňovania maďarskej biblickej prózy. V tejto skladbe ožívajú robustné vety 46. žalmu.

- *DKK énekel Vass, Gárdonyi*
- Ünnepi hangversenyünk a végéhez közeledik. A második Összefogás Hangverseny méltó befejezéseként két nagyszabású Kodály-művet hallhatunk. Elsőnek a „Jézus és a kufárok“ hangzik el, amelyben a mester izzó drámaisággal jeleníti meg a jeruzsálemi templom megtisztításának nagyheti eseményeit. Végezetül Kodály Vörösmarty Mihály Liszt Ferencet köszöntő ódájára komponált szinte szimfonikus méretű hatalmas vegyeskara hangzik el. A két darab között Vörösmarty költeményét Germán Éva adja elő.

Náš slávnostný koncert sa blíži ku koncu. Ako dôstojný záver druhého Koncertu porozumenia si môžeme vypočúť dve veľkolepé diela od Zoltána Kodálya. Naprv skladbu „Ježiš a kupci“, v ktorej autor zdrvujúcou dramatickou silou sprítomňuje očistu jeruzalemského kostola. Napokon zaznie mohutná, takmer symfonicky koncipovaná poéma na text ódy Mihálya Vörösmartyho k Ferencovi Lisztovi. Medzi dvomi skladbami prednesie Vörösmartyho báseň opäť Eva Germánová.

- *DKK énekel Kodály1 - Germán Éva szaval – DKK énekel Kodály2*
- *Ráadás gyanánt elhangzik Kodály Esti dala a két kórus közös előadásában, amit Horkay Tamás fog bejelenteni*
- *Koncert vége, zárószó vagy hasonló nincs, az énekesek levonulnak*

Kodály Esti dal szövege, csak nekem, a konferansziénak nem kell figyelembe venni!

Erdő mellett est vélédtem,
Subám fejem alá tettem,
Összetettem két kezemet,
Úgy kértem jó Istenemet:
Én Istenem, adjál szállást,
Már meguntam a járkálást,
a bujdosást,
Az idegën földön lakást.
Adjon Isten jó éjszakát,
Küldje hozzám szent angyalát,
Bátoritsa szívünk álmát,
Adjon Isten jó éjszakát...

Pri lese som sa sa večer zastavil,
čiapku som si dal pod hlavu,
ruky som si skrížil,
tak som prosil môjho dobrého Boha:
Môj Bože, daj mi strechu nad hlavu,
už mám dost túlania,
skrývania,
bývania v cudzej zemi.
Daj Bože dobrú noc,
pošli ku mne anjela svätého,
pomôcť snu nášho srdca,
daj Bože dobrú noc...

Dr. Horkay Tamás
2009. június 21.